

PREÀMBUL

Tot i que celebrar una derrota és una qüestió inexplicable per a molts, en realitat, el que volem recordar ara és la situació anterior al camp de batalla que escenifica la pèrdua dels furs i —¡qui sap!— de quantes altres coses. Després de tres cents anys se'ns difumina el record col·lectiu, fins al punt que poc hem vist en aquest 2007 sobre l'efemèride, recordada —això sí— en els voltants d'Almansa com un gran teatre militar pels aficionats al gènere.

El nostre país ha canviat molt d'aleshores ençà, fins i tot incorporant terres castellanques de Requena i Villena. Un poc més i apleguem a Almansa. Els canvis s'han produït en tots els àmbits. Tres centúries no són suficients per a canviar la naturalesa, però sí el seu paisatge. Ací hem estat especialment “diligents” i només en trenta anys hem modificat molts paisatges culturals construïts durant segles. L'acceleració ha marcat els darrers anys. Hom pot pensar que teníem data de caducitat per a tot. Els valencians, en genèric, també som ara molt més variats, en qualitat i quantitat. Com en el paisatge, hi ha hagut transformacions febrils. En pocs anys, gent de tot el món s'aplega a casa nostra. Això és el present i el futur immediat, però no sempre es pot circular en sisena velocitat. Hi ha una marxa anomenada “directa” de velocitat constant que necessita tota societat per a avançar en harmonia.

L'Agrupació Borriana de Cultura, en el seu número monogràfic de 2007 —el XVIII—, sí que ha volgut recordar tres segles plens d'esdeveniments socials, culturals, polítics i econòmics. I d'això tractaran el següent treball, que constitueixen un bloc temàtic amb vocació d'aportar perspectives i prospectives que, no per ser conegudes, tenen menys rellevància.

En primer lloc, Joan Francesc Mira apel·la a la memòria històrica —aquella batalla perduda a Almansa— com a únic camí possible per a projectar un futur diferent per al poble valencià, un poble que, tres segles més tard, encara pateix les conseqüències d'aquell canvi radical. Vicent Garcia Edo, en canvi, ens aproxima al significat històric dels Furs i dels Privilegis del Regne de València a l'època foral, abolits com a conseqüència de la promulgació del Decret de Nova Planta, sense oblidar altres manifestacions de la literatura jurídica vinculada a aquestes fonts legislatives. La següent aportació ens la subministra Modest Barrera, tot replantejant-se qüestions relacionades amb l'evolució de la societat valenciana, amb especial atenció a la dissociació entre propietat i explotació, així com a la integració i vertebració de la població. Joan S. Bernat obri l'espai socioeconòmic amb una revisió del que ha estat la població valenciana, l'ocupació del territori actual i el futur que podem esperar en un moment d'urbanització accelerada. Javier Soriano ens presenta una visió dels canvis que ha patit l'agricultura valenciana en els tres darrers segles, amb unes expectatives per al sector que poden considerar-se optimistes, gràcies a la seua tradicional capacitat d'adaptació. Vicent Ortells, per la seua banda, fa un repàs retrospectiu al fenomen de la industrialització, tenint en compte no obstant les projeccions futures dels sectors industrials més arrelats i la seua capacitat d'adaptació a les noves

conjuntures internacionals. Joaquim Martí tracta de la situació i de les vicissituds de la llengua catalana al llarg dels tres segles transcorreguts, tot estudiant fenòmens relacionats amb la pressió del castellà, l'ús popular i culte de la llengua, la consciència lingüística i les reivindicacions i recerques lingüístiques. Vicent Canet desvela les veritables incidències del decret de Nova Planta en l'ús de la nostra llengua al si de l'església valentina, i relacionant-les amb les pautes del concili Vaticà II. Finalment, Vicent Franch presenta la derrota d'Almansa des d'una perspectiva desmitificadora, sense oblidar no obstant el repte principal del segle XXI: donar sentit i projecció històrica a l'autogovern i recrear una identitat col·lectiva perduda.

*El segon bloc temàtic que presentem ací recull les aportacions dels partits polítics amb representació a les Corts Valencianes (els que han acceptat la nostra invitació). És la primera vegada que l'**Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura** els ofereix aquesta oportunitat, i aquest oferiment ha tingut un objectiu ben concret: congregar les veus polítiques que tenen o tindran l'encàrrec de portar endavant una «autonomia retrobada» (com diu el títol genèric d'aquest volum), just en un moment en què s'ha encetat un nou Estatut d'Autonomia, dos-cents noranta-nou anys després de perdre els drets forals.*

*Finalment, des d'aquestes pàgines, volem agrair ben sincerament totes les participacions en aquest **Anuari**, que ha volgut copsar el pols de la història i atorgar-se el deure de donar veu a la memòria.*

*Assumiràs la veu d'un poble,
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble [...]*

Vicent Andrés Estellés

Vicent Ortells Chabrera
Joan Verdegal
Universitat Jaume I